

BIDRAG

TIL

OPLYSNING OM

FLAADEN I DET 19DE AARHUNDREDE.

VED

H. DEGENKOLV.
KONTORCHEF.

KJOBENHAVN.

FR. G. KNUDTZONS BOGTRYKKERI
(FR. G. KNUDTZON & OSCAR ENEVOLDSEN)

1897.

Kronprins Frederik udstedte under 11te August 1807 følgende skriftlige Ordre til Generalmajor PEYMANN:

»Mine Pligter kalde mig til Armeen, hvor jeg er mere fornøden end her, hvor Mænd ere som De, og i hvem jeg sætter den største Tillid. De antager derfor hele Kommandoen, saavel af Sø- som Land-Defensionen, og træffer alle de Anstalter, De maatte finde fornødent. Alt, saavel Civilt som Militairt, lyder Dem. De communicerer denne Befaling saavel til Admiralitetet som Magistraten og Cancelliet. At De forsvarer sig til det yderste, er en Selvfølge, og behøver Jeg ej at byde en kæk Soldat. Saa snart Fjendtlighederne begynde, gjøres Beslag paa al engelsk Ejendom. De afværger derimod at være Agressor. Provianteringen sker snarest muligt saavel til Kronborg som Kjøbenhavns Fæstninger. General-Major BIELEFELDT og Commandeur BILLE commandere under Dem en second, og skal, hvor De ej er tilstede, en af disse føre Commando over alt, og skal Commandant og alt lystre ham, da han er Næst-Commanderende.«

De derpaa følgende Begivenheder have Plads i Historien. Jeg skal kun tillade mig paany — ligesom i min Haandbog over den danske Flaade i det nittende Aarhundrede — at gengive den Korrespondance, som i Dagene mellem 21de August og 9de September 1807 blev ført mellem Admiralitets- og Kommissariats-Kollegiet og Holmens Overekvipagemester. Denne Korrespondance, — der temmelig sikkert ikke har været kendt, før den fandtes trykt i ovennævnte Haandbogs første Udgave 1867, — forekommer mig atter her at være paa sin Plads og at have stor Interesse, i Særdeleshed fordi man deraf erfarer, hvilke Forholdsregler man havde tænkt at træffe, for at Flaaden ikke skulde blive »til Nytte for Fjenden«, uagtet man fandt ikke at burde tænke sig Muligheden i, at Staden kunde »overgaa«.

Ogsaa Kapitulationen af 7de September 1807 gengives paany som en passende Indledning for nærværende Skrift, hvis Hensigt er en kortfattet Fremstilling af Flaadens Genfødselse og Udvikling i det nittende Aarhundrede.

Til Holmens Over-Equipagemester, Herr Commandeur KIERULFF.

Uagtet Man ikke bør tænke sig Muligheden i at Staden kan overgaae, vilde det dog være uforsvarligt om Man ikke alligevel toge de fornødne Præcautioner i Forveien til at forekomme at Flaaden med dens Aparater ikke skulle blive til Nytte for Fienden; At gjøre den til Intet ved Synkning, er ikke gjørligt formedelst der ikke gives Vand nok dertil, hvor den ligger; Brænde den var vel et sikkert Middel; men at træffe det rette Øieblik, er vanskeligt, — Man kunde let fortryde det om Man skreed dertil fortidlig, og i det Øieblik at Byen overgaaer, vil det igjen være forsildig, — Ei at tale om den Fare og Confusion en saadan Ild vilde foraarsage Byen; Man maa nok derfor hellere vælge at gjøre det saa besværligt som mueligt for Fienden at transportere den bort. Masters, Rundholters, Seils med videres Tilintetgiørelse, anseer man ikke for vanskeligt; — Naar Roeret er borte, er et Skib ikke let at bringe frem, men foruden at tilintetgiøre Roerne, maa ogsaa alle Mahlerne tilintetgiøres, paa det ikke Fienden ved Hielp af dem skulle faae nye gjordte; disse omtalte Præcautioner vilde Herr Commandeuren være beredt paa at iværksætte, saasnart Man dertil skulle see sig nødsaget; — til den Ende maa Roerne fratages alle Skibene, og placeres tilligemed Mahlerne saaledes, at de let kan tilintetgiøres; — Ved Tilintetgiørelse forstaaes at hugge istykker med Øxe, da ingen Ild fra vores Side dertil maa anvendes.

Hvad andre Idéer, som Herr Commandeuren maatte have til dette Formaal, ønsker Man sig opgivet, for derefter at tage Beslutning.

Admiralitets- og Commissariats-Collegio,
den 21de August 1807.

Steen Bille.

Grove.

N. Perbol.

Til

Det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium.

Efter det Kongelige Collegii Befaling af 21de d. M. er strax gaaet i Arbeide med Rorenes Aftagelse fra den ganske Kongelige Flaade og sammes Opsættelse deels paa Nye- og deels paa Gammelholm, hvor at kunde ved Ophugning tilintet-

gjøres naar saadant befales — ligesaa er og deres Maler alle paa et Sted blevne samlede for og paa samme Tid at blive istykker hugne.

Hvad saavel Rorene som Masternes og Rundholternes Istykker hugninger angaaer, naar befales, anseer jeg fornøden om det skal kunde gjøres muligt til ilsomst at kunde iværksætte saadant i det sidste Øieblik Ordren dertil gives, at man gjør Udveye til strax at have fordeelt paa Flaadens Skibe alle de Tømmermænd, der kan tilveyebringes, saasom fra det Assiatiske Compagni, Larsens Plads med flere Pladser, hvilke foruden hertil at være parat, og vilde vorde særdeles nødvendig at slukke den Ild, der ved en Bombe eller Brandgranats Nedfalden i noget Skib kan indtræffe, og hvortil fra Holmen ikkun paa ethvert Skib har været at kunde afgive 5 à 6 Mand.

Foruden hvad det Kongelige Collegium har anseet fornøden at lade foretage ved Flaadens Skibe til at gjøre det vanskelig for Fjenden at bortbringe noget af samme, vilde og det vorde et Middel at lade alle bemelte løbe fuld af Vand ved at bore adskillige Huller i samme — saaledes og ved Orlogsskibet Valdemar naar dette er sveiet tvert for Bommens Løb, hvorved dette Løb vorder ganske spærret for alle Passager og Skibet tillige som Armeret kunde beskyde samme, men hvortil dets Aftakling ansees fornøden og Bemanding til Kanonernes Maniering behøvende.

Den 22de August 1807.

Kierulff.

Til Holmens Over-Equipagemester

Herr Commandeur KIERULFF.

I Forbindelse med Collegii Ordre til Herr Commandeuren af 21de dennes og Deres derpaa afgivne Svar og Formeening under gaars Dato, approberer Collegium herved, i et og alt, hvad Herr Commandeuren deri i Henseende til Flaaden med videre har foreslaaet til Iværksættelse, naar Nødvendigheden maatte forde saadant og Ordre dertil gives.

Hvad de omskrevne Tømmermænd fra Byens Værfter angaar, da have vi beordret Indrollerings-Chefen Commandeur PLATOU, at affordre dem hos Vedkommende, indtage dem under Værbingen, melde Herr Commandeuren ligesom disse ankommer for af Dem at commanderes til den omhandlede Tjeneste paa Flaaden.

Admiralitets- og Commissariats Collegium,
den 23de August 1807.

Steen Bille.

Grove.

N. Perbøl.

Til Holmens Over-Equipagemester
Herr Commandeur KIERULFF.

Fra den Commanderende General har Man modtaget et saadant Dokument, som vedlagde Gjenpart udviser, hvoraf Herr Commandeuren vil erfare Hoved Indholden af den Capitulation, som i Dag er afsluttet med Fjenden af de fra begge Sider dertil udnævnte Befuldmægtigede, og som ventes ratificeret til Kl. 12 Middag. *)

Ved herom at underrette Herr Commandeuren, paadrages det Dem at treffe foreløbige Foranstaltninger fra Deres Side til Udførelse af de i Capitulationen fastsatte Punkter, og saasnart Ratificationen er paafulgt, skal en fuldstændig Gienpart af meerbelmedte Capitulation blive Herr Commandeuren tilstillet.

Iøvrigt vilde Herr Commandeuren formane det Dem undergive Mandskab til Lydighed og Orden samt beroelige Mandskabet med det Haab at Flaaden vil vorde tilbageleveret, og alt igien komme i sin forrige Orden.

Admiralitets- og Commissariats-Collegio,
den 7de September 1807.

Steen Bille.

Grove.

N. Perbol.

Til Holmens Over-Equipagemester
Herr Commandeur KIERULFF.

I Henhold til Collegii foregaaende Skrivelse af Dags Dato til Herr Commandeuren, beordres De herved, at forlade Nyeholm, Vagterne med videre, da de Engelske kan ventes at ankomme der, for at besætte samme Kl. 4. En Officeer skal gaae de Engelske imøde, for at bringe dem Sæveien til Nyeholm igiennem Kastellet.

Skulle de Engelske ogsaa ville besætte gammel Holm (som man endnu ikke med Vished veed), da maa den ogsaa forlades paa samme Maade som Nyeholm.

Canoneer-Baadene, Skjødprammene og Flaadebatteriet indlægges; Folkene skienkes deres Køier og Køietøi.

Admiralitets- og Commissariats Collegium,
den 7de September 1807.

Steen Bille.

Grove.

N. Perbol.

*) Dette Dokument er ikke gengivet her, da Kapitulationen meddeles i sin Helhed Side 9.

Til Holmens Over-Equipagemester
Herr Commandeur KIERULFF.

I Følge af den fra Herr General-Major PEYMANN, til Collegium indløbne Skrivelse fra den commanderende engelske General, hvoraf hoslagt følger Extract*), haver Herr Commandeuren, saasnart som giorligt er, at indkomme hertil med den forlangte Liste etc. for derefter at kunde sende samme til bemelte Engelske General.

Admiralitets- og Commissariats-Collegium
den 7de September 1807.

Steen Bille.

Grove.

N. Perbøl.

Til

Det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium.

Ifølge det Kongelige Collegi Skrivelser til mig af Gaars Dato tilstilles herved Hoisamme 4 Lister over de ved Holmen havende Skibe og Fartøier; men da det over de paa Holmene sig befindende Udredningssager er en Umulighed at kunde bestemt opgive Beholdningen af, da der til Skibene og Defensionen er udleveret saa mangfoldigt og endeel er i Magasinet samt i Skibenes Kamre, saa maa jeg have udbedet at høibemeldte Collegium ville anordne en Commission til sammes Overlevering fra Holmene til de Engelske da det er mig en ganske Umuelighed at kunde overkomme sligt saa skyndsomt som det vil udfordres, hvorføre jeg herved maa have mig udbedet derfor aldeles fritaget.

den 8de September 1807.

Kierulff.

*) Til Hans Excellence General-Major PEYMANN.

Prindsen af Wales, Kiøbenhavns Rehd,
den 7de September 1807.

Min Herre!

Jeg har beskikket Sir HOME POPHAM til at modtage af den Officier, Deres Excellence skal behage at udnævne, de Skibe, Fartøier og Skibs Sager af hans danske Maiestæts, hvilke i Følge den i Dag vedtagne Capitulation, skulde overleveres hans Brittiske Maiestæts Vaabenmagt. Jeg udbeder mig derfor af Deres Excellence at De vil give de fornødne Befalinger om at overlevere fornævnte Officier samme; og jeg skulde være Dem meget forbunden, om De vilde have den Artighed at lade ham tilstille Fortegnelser, over de paa Holmene sig befindende Skibe, Fartøier og Udrednings Sager, saasnart som det maatte beqvemme Dem at gjøre samme.

Til

Det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium.

I Continuation af min Skrivelse af Dags Dato til det Kongelige Collegium tilstilles herved endvidere tvende Lister paa de ved Holmen henhørende Stykpramme, Kongebaade, Cisterner, Coffer, Galleaser samt Lots- og Nord-Baade.

den 8de September 1807.

Kierulff.

Til Holmens Over-Equipagemester

Herr Commandeur KJERULFF.

I Anledning af Herr Commandeurens Andragende til Collegium under Dags Dato, betreffende de Udrednings Sager, der skal udleveres til de Engelske, paadrages Herr Commandeuren herved, at anordne en Commission bestaaende af Equipage Mesteren paa Gammel Holm Capitaine ROSENVINGE og Equipage Mesteren paa Nyeholm Capitaine ANDREAS GROVE samt en Officier fra Søs Tojhuuset, hvilke sammentræder og paa Herr Commandeurens Vegne forfatter en Designation paa fornævnte Udrednings Sager det snarest skee kan og derefter overleverer samme til de Engelske samt meddeler Collegium en Gienpart af Overleverings Forretningen.

Admiralitets- og Commissariats-Collegium,
den 8de September 1807.

Steen Bille.

Grove.

N. Perbol.

Til Holmens Over Equipagemester

Herr Commandeur KJERULFF.

I Følge heraf haver Herr Commandeuren at beordre Capitaine ROSENVINGE at forblive hos den engelske Commandeur POPHAM, for at kunne forklare enhver Ting paa Holmen, og at befale saa mange Skrivere, som udfordres til at udfærdige en Liste over Skibs Sagerne, samt at udlevere Nøglerne.

Admiralitets- og Commissariats Collegium,
den 8de September 1807.

Steen Bille.

Grove.

N. Perbol.

Til Holmens Over Equipagemester
Herr Commandeur KJERULFF.

Ved hoslagt at tilsende Herr Commandeuren Gjenpart af den Collegium fra Herr General Major PEYMANN tilstillede Oversættelse af den med de Engelske sluttede Capitulation, dateret 7de dennes, skulle Collegium gjøre Herr Commandeuren opmærksom paa den 3die Artikel i bemeldte Capitulation, hvori det bestemmes: »at Krigsskibe og bevæbnede Fartøjer af enhver Benævnelse etc.« skal overgives de Engelske, altsaa at ikke ubevæbnede Fartøjer forstaaes derunder, hvilke Commissionen som skal paavise og aflevere Krigsskibene og de bevæbnede Fartøjer følgelig maatte af Herr Commandeuren paadrages, at reservere og tilbageholde for os. Disse ubevæbnede Fartøjer haver Herr Commandeuren indtil videre at foranstalte henlagte i Graven ved Proviant Gaarden og deels ved Gammel-Holm.

Admiralitets- og Commissariats Collegium,
den 9de September 1807.

Steen Bille.

Grove.

N. Perbol.

Capitulationsartiklerne for Staden Kiøbenhavn og sammes Citadel, vedtagne imellem General-Major WALTERSTORFF, Ridder af Dannebrog, Hans Kongelige Majestæts Kammerherre og Oberst af det Nordre Siellandske Regiment Landeværn; Contreadmiral LÜTKEN, og J. H. KIRCHHOFF, Hans Danske Majestæts General-Adjutant, som dertil behørig ere autoriserede ved hans Excellence General-Major PEYMANN, Ridder af Dannebrogordenen og Høystcommanderende over Hans Majestæts Krigsmagt paa Øen Sieland, paa den ene Side; og ved General-Major, høiyeelbaarne Sir ARTHUR WELLESLEY, Ridder af Bad-Ordenen; Sir HOME POPHAM, Ridder af Maltha og Captejn af Flaaden; og Oberst-Lieutenant GEORGE MURRAY, Vice General Quarttermester for den britiske Krigsmagt, behørig autoriserede ved JAMES GAMBIER, Esqr., Admiral af det blaa og Høystcommanderende over hans britanniske Majestæts Skibe og Fartøjer i Østersøen; og ved Generallieutenant, Høiyeelbaarne Lord CATHCART, Ridder af Tidselen, Høystcommanderende af Hans britanniske Majestæts Krigsmagt i Sieland og i Norden af Europas Fastland, paa den anden:

1ste Artikel.

Naar denne Capitulation bliver underskreven og stadfæstet, skulle hans britanniske Majestæts Tropper sættes i Besiddelse af Citadellet.

2den Artikel.

En Vagt af hans britanniske Majestæts Tropper skal ligeledes besætte Holmen.

3die Artikel.

Skibene, samt Krigsfartøierne af enhver Benævnelse, tilligemed alle hans danske Majestæt tilhørende Skibs-Sager og Sø-Inventarium, skulle overgives i de Personers Værge, som blive udnævnte ved de Høystcommanderende for hans britanniske Majestæts Krigsmagt; og de skulle ufortøvet sættes i Besiddelse af Holmene, samt alle de der henhørende Bygninger og Forraads-huse.

4de Artikel.

De sig i hans britanniske Majestæts Tjeneste befindende Forraads- og Førselsskibe, skulle tillades, hvis fornødent gøres, at komme ind i Havnen, for at igjen indskibe hvad Skibssager og Tropper de have hidbragt til denne Øe.

5te Artikel.

Saasnart Skibene skulle være udbragte fra Holmen, eller inden sex Uger fra denne Capitulations Dato, eller før, om muligt, skulle hans britanniske Majestæts Tropper overantvorde Hans Danske Majestæts Tropper Citadellet, i den Tilstand, hvori det vil findes, naar de besætte samme. Hans britanniske Majestæts Tropper skulle ligeledes inden for ommelte Tiid, eller snarere om muligt, igjen indskibes fra Øen Sielland.

6te Artikel.

Fra denne Capitulations Dato skulle Fientlighederne ophøre over hele Sielland.

7de Artikel.

Ingen Person, være sig hvo det er, skal vorde molesteret; og al Eiendom, offentlig eller privat, undtagen de ferommelte Hans Danske Majestæt tilhørende Skibe og Krigsfartøier, samt Skibs Sager og Søinventarium, skal respecteres; og alle civile og militaire Betientere i Hans Danske Majestæts Tieneste skulle vedblive i den fulde Udøvelse af deres Embedsforretninger over hele Sielland; og alt skal anvendes, som kan sigte til at fremme Enighed og god Forstaaelse imellem de tvende Folk.

8de Artikel.

Alle paa begge Sider tagne Fanger skulle ubetinget tilbagegives; og de Officerer, som ere Fanger paa Æresord, skulle befries fra sammes Forpligtelse.

9de Artikel.

Al engelsk Eyendom, som maatte have været sequestreret i Følge de stedhavende Fientligheder, skal tilstilles Eyerne.

Denne Capitulation skal stadfæstes ved de respective Høyst-commanderende, og Stadfæstelserne skulle udvexles førend Klokken tolv, denne Dags Middag.

Givet i Kiøbenhavn den syvende Dag af September 1807.

Ernst Frederik Walterstorff.

Arthur Wellesley.

O. Lütken.

Home Popham.

J. H. Kirchhoff.

George Murray.

Stadfæstet og bekræftet ved os, i det britiske Hovedkvarter paa Hellerup, denne fornævnte syvende Dag af September 1807.

J. Gambier.

Cathcart.

At Flaadens Udlevering i Henhold til denne »Kapitulation« var en Landesorg, er indlysende; men Tabet af Flaaden maatte dog i Særdeleshed være smerteligt for Marinens Mandskab, thi det var Folk, der dels ved deres Hænders Arbejde havde været med til at skabe denne Flaade, dels med Hæder havde tjent under Orlogsskibenes Vimpel baade i Fredens Dage og under blodig Kamp; den 2den April 1801 og andre Hædersdage vare i frisk Minde. Ja de fleste af disse Mænd vare vel endog fra Barnsben i Hjemmet opdragne til ligesom Fædrene kun at føle sig knyttet til Flaaden, opvoksede med den og fastvoksede til den for hele Livet.

Man kan forstaa, at det var med tungt Sind, vedkommende Officerer forfattede den befalede »Designation« samt derefter udleverede Skibene og »Udredningssagerne« til Fjenden, og man kan tænke sig, i hvilken Stemning Underofficererne gav Møde paa Toldboden den 9de September om Morgenen Kl. 4 $\frac{1}{2}$ for at efterkomme den Dagen forud givne Ordre af følgende Indhold:

Artilleri-Underofficerer, der hidtil have været Artilleri-Regnskabsførere paa Skibene, og Hoibaadsmænd samt øvrige Matros-Underofficerer, der have været Material-Regnskabsførere paa Skibene, beordres til at møde paa Toldboden den 9de September

om Morgenens Kl. 4^{1/2} og der melde sig til Kaptajn og konstitueret Ekvipagemester ROSENVINGE, som foranstalter dem overførte paa Nyholm, hvor de have »punctligst at efterkomme, hvad dem maatte befales og hos vedkommende at modtage dem anvisende til Skibenes Ekviperings.«

Man frygtede ogsaa, at den Sorg og Harme, Marinens Mandskab maatte føle, skulde give sig Luft i Demonstrationer og Optøjer, thi Kaptajn A. GROV fik 8de September Tilhold om »at ville beordre en af de Herrer vice eller Interims Equipagemestere, der have henhørt under Nyeholm til at udi denne Nat patrouillere og tilse, at Orden eropholdes i Nyeboders og Byens Gader mellem Holmens Mandskab og øvrige Soetatens Folk. Den beordrende Herr Officer maatte melde mig¹⁾, naar noget Remarquable skulde indtræffe. Og maatte lige Patrouillering af en af Nyeholms Herrer Officerer skee hver Nat herefter indtil videre.«

Imidlertid løb dog alt bedre af, end man havde ventet; med sædvanlig Pligtfølelse bojede Folkene sig for det uundgaaelige, hvor tungt det end maatte være dem, og deres Holdning fandtes efter Omstændighederne tilfredsstillende. En Anerkendelse deraf ligger der i følgende Tilkendegivelse fra Admiralitets- og Kommissariats-Kollegiet:

»Da Collegiet med Tilfredshed har bragt i Erfaring Haandværksstokkens og Toihuuscompagniets Mandskabs udmærkede Flid og gode Forhold under nærværende Omstændigheder, har man besluttet, at naar de have erholdt den nu fortjente en Maanedes Kaast, skal derpaa endvidere blive skjænket en Maanedes Kaast af Flæsk, Oxekjød, Gryn og Rug, men ikke Smør og Erter, hvoraf ikke haves tilstrækkelig Forraad. Uddelingen heraf tager sin Begyndelse den 19de September. Deres Gager, Kvarteerpenge og Kaast samt Dagløn for de sædvanlige Arbeidsdage vil fremdeles blive dem godtgjort.«

Hvorvidt Englændernes Færd paa Marinens Værfter var fuldt berettiget efter Kapitulationens 3die og 7de Artikel, kan mulig drages i Tvivl:

¹⁾ Overekvipagemesteren, Kommandør KJERULFF.

Paa Nyholms Bedding Nr. 1 stod Nybygning Nr. 88 — den blev af de Engelske »væltet fra Stabelklodserne«.

Paa Nyholms Beddinger Nr. 3 og 2 stode Nybygningerne Nr. 90 og 92 — de bleve »ramponerede«.

Paa Nyholms Bedding Nr. 4 (den saakaldte Galley-Bedding) stod et Kaagefartøj under Bygning — det blev »ramponeret og Materialiet bortført«.

Den 4 Juni 1807 havde Kollegiet givet Ordre til, at en 36 Kanon-Fregat skulde bygges paa Gammelholms Raadebygger-Bedding, der ved »Nymphens« Afloebning 6 Juni vilde blive ledig. Allerede 9 Juni var Tilhugning af Tømmer til faste Spanter, Koltræer, For- og Agterstævn m. m. bleven paa-begyndt — dette tilhugne Tømmer blev borttaget.

Paa Bodenhoffs Plads, Bedding Nr. 1, var i August 1807 Kølen bleven lagt til en Brig efter »Lougens« Tegning — »denne blev borttaget af de Engelske, undtagen det, som var færdig af Spejlet«, hvilket blev brugt til Briggen Samsøe.

Paa Bodenhoffs Plads, Bedding Nr. 2, var en Stykpram under Bygning — den blev »ramponeret«. Ved senere saa vidt muligt at anvende Resterne, fortsatte Marinen Bygningen, saa at Stykprammen (»Walrossen«) kunde sættes i Vandet 18 Juni 1808.

I Dokken paa Christianshavn laa Orlogsskibet »Ditmarsken« — det blev »ramponeret«, hvorfor det senere blev henlagt ved Gammelholm og ophugget¹⁾.

¹⁾ I Forudfølelsen af, hvad der kunde ske, lod man 19 August Vandet løbe ind i Dokken, hvorved tillige det i denne staaende afklædte Skib »Ditmarsken« fyldtes. Den 13 Septbr. besatte de Engelske Dokken. Det har aabenbart været deres Hensigt at bringe »Ditmarsken« i den Stand, at de kunde fore dette Skib bort tillige med de øvrige. De vilde nemlig pumpe Dokken læns, men fik det Paafund at lade Inderslusen for at kalfaktere Portene. Da de imidlertid ikke forstod igen at anbringe Slusen paa rette Maade, maatte de pumpe fra 15 til 17 Septbr. uden at se synderligt Resultat af Arbejdet, og den 18 Septbr. var Dokken atter fuld af Vand paa Grund af Utæthederne ved Slusen. Da greb de til at ødelægge »Ditmarsken«, eftersom de ikke kunde fore det afklædte Skib med sig.

Efternævnte Skibe bleve som Følge af Kapitulationen
bortførte af de Engelske:

17 Orlogsskibe:

	Antal Kanoner:	Bygningsaar:	Konstrueret af:
<i>Christian den 7de</i>	90	1803	HOHLENBERG
<i>Waldemar</i>	80	1798	STIBOLT
<i>Neptunus</i> ¹⁾	80	1789	GERNER
<i>Prinsesse Caroline</i>	70	1805	} HOHLENBERG
<i>Norge</i>	74	1800	
<i>Danmark</i>	74	1794	
<i>Skjold</i>	74	1792	} STIBOLT
<i>Kronprinsesse Marie</i>	74	1791	
<i>Tre Kroner</i>	74	1789	
<i>Odin</i>	74	1788	} GERNER
<i>Fyhn</i>	74	1787	
<i>Kronprins Friderich</i>	74	1784	
<i>Arveprins Friderich</i>	74	1782	} STIBOLT
<i>Justitia</i>	74	1777	
<i>Prinsesse Sophie Friderica</i>	74	1775	
<i>Sejeren</i>	64	1795	STIBOLT
<i>Mars</i> ²⁾	64	1784	GERNER

16 Fregatter:

<i>Perlen</i>	50	1804	} HOHLENBERG
<i>Rota</i>	40	1801	
<i>Iris</i>	40	1795	
<i>Freja</i>	40	1793	} STIBOLT
<i>Havfruen</i>	40	1789	
<i>Wenus</i>	36	1805	
<i>Najaden</i>	36	1796	} HOHLENBERG
<i>Triton</i> ³⁾	24	1790	
<i>St. Thomas</i> ³⁾	22	1779	
<i>Friderichssteen</i>	26	1800	} HOHLENBERG
<i>Glückstad</i>	12	1804	
<i>Ejderen</i>	18	1802	
<i>Elben</i>	18	1800	} HOHLENBERG
<i>Fylla</i> ⁴⁾	20	1802	
<i>Nymphen</i> ⁵⁾ (Bygning Nr. 91)			
<i>Lille Belt</i>	20	1801	HOHLENBERG

¹⁾ Kom ved Bortsejlingen paa Grund ved Taarbæks Rev, hvorfor Englænderne lod det opbrænde.

²⁾ Blev af de Engelske opbrændt ved Saltholmen.

³⁾ Blev henimod Kapitulationens Udløb af de Engelske bragte til Saltholmen og der brændte.

⁴⁾ Var 28 Juli kommen fra Vestindien.

⁵⁾ Blev 6 Juni 1807 sat i Vandet fra Gammelholms Baadebygger-Bedding. Den blev, skønt ufuldført, ekviperet og bortført af de Engelske.

7 Brigger:

	Antal Kanoner:	Bygningsaar:	Konstrueret af:
<i>Mercurius</i>	18	1806	STIBOLT
<i>Delphinen</i>	18	1805	
<i>Allart</i> ¹⁾	18	1807	
<i>Brevdrageren</i>	14	1801	HOHLENBERG
<i>Nid-Elven</i>	20	1792	STIBOLT
<i>Sarpen</i>	20	1791	
<i>Glommen</i>	20	1791	
1 Kutterbrig: <i>Den flyvende Fisk</i>	18	1789	
1 Skonnert: <i>Ørnen</i>	10	1800	HOHLENBERG

23 Kanonchalupper og Skærbaade:

Roeskilde, Helsingør, Frederikssund, Saltholmen, Næstved, Odense, Ahrendal, Viborg, Aalborg, Langesund, Flensborg, Nakskov, Christianssund, Stege, Staværn, Kallundborg, Holbæk, Nysted, Rødby, Kjerteminde, Svendborg, Assens og Middelfart.

1 Kanonjolle: Nr. 5.**1 Morteerbarkasse.****1 Skøtpram:** *Hajen*. Blev senere funden sænket uden for Trekroner, men paa saa stor Dybde, at den ikke kunde optages.

Da Englænderne havde forladt Værfterne ved Kapitulationens Udløb d. 19 Oktober 1807, savnede man endvidere en Mængde Pramme, Lorger, Flaader og Rofartøjer²⁾, hvilken Kendsgerning synes kun daarligt at kunne forliges med Kollegiets foran anførte Skrivelse af 9 September 1807 (se Side 9) og den Fortolkning af Kapitulationens 3die Artikel, som deri gøres gældende. Om end Rofartøjerne kunne siges at høre til de for Skibene nødvendige »Udredningssager«, saa gælder det samme dog ikke for Pramme, Lorger og Flaader.

Nogle Skibe og Fartøjer undgik af forskellige Grunde at falde i Fjendens Vold; nedenstaaende Fortegnelse over disse er vistnok temmelig fuldstændig:

Orlogsskibet *Prins Christian Frederik*³⁾. 60 Stkr. 24-, 18- og 8-pundige Kanoner og 6 Stkr. 30-pundige Karonader. Bygningsaar 1804.

¹⁾ Løb af Stabel 6 Juni.

²⁾ 16 Pramme, 15 Lorger, 18 forskellige Flaader, 106 større og mindre Rofartøjer, deriblandt en 14-Aarers Chalup til Kongens eget Brug.

³⁾ Var et 74 Kanon-Skib.

HOHLENBERGS Tegning. Gik 23 April 1807 paa Togt som Kadetskib. Ankom paa Rheden Nord fra den 4 December, gjorde et Krydstogt Øster paa og kom atter paa Rheden 25 December.

Orlogsskibet *Prinsesse Lovise Augusta*. 64 Stkr. 24-, 12- og 8-pundige Kanoner. Bygningsaar 1783. GERNERS Tegning. Kom fra Christianssand, lagde ind 17 December og blev sat i Dok til Eftersyn 24 December.

Orlogsskibet *Ditmarsken*. 64 Stkr. 24-, 12- og 8-pundige Kanoner. Bygningsaar 1780. GERNERS Tegning. Laa under Reparation i Dokken og blev her saa ødelagt af de Engelske, at det maatte kasseres; det blev tætnet og 18 December henlagt ved Gammelholm for at ophugges.

Blokskibene *Elephanten*, *Oresund* og *Prinsesse Vilhelmine Caroline*, hver paa 32 Stkr. 24-pundige Kanoner, vare grundsatte ved »Provesten».

Fregatten *Diana*. 4 Stkr. 8-pundige Kanoner og 16 Stkr. 30-pundige Karonader. Bygningsaar 1804. HOHLENBERGS Tegning. Tiltraadte 17 Juli Togt til Vestindien.

Briggen *Lougen*. 18 Stkr. 18-pundige Kanoner. Bygningsaar 1805. STIBOLTS Tegning. Tiltraadte 23 April 1807 Togt som Tender for Kadetskibet.

Briggen *Femern*. 2 Stkr. 6-pundige Kanoner og 12 Stkr. 12-pundige Karonader. Bygningsaar 1803. HOHLENBERGS Tegning. Var afsendt til Glückstadt.

Briggen *Fama*. 2 Stkr. 6-pundige Kanoner og 12 Stkr. 12-pundige Karonader. Bygningsaar 1802. HOHLENBERGS Tegning. Var afsendt til Holtenau.

Briggen *Støren*. 8 Kanoner og 4 Houbitser. Bygningsaar 1773. GERNERS Tegning. Havde Station ved Glückstadt.

Snekken *Anne Marie*. 4 Stkr. 12- og 8-pundige Kanoner og 2 Stkr. 4-pundige Houbitser. Købt paa Helgoland 1799. Siden 1799 ved Glückstadt.

Skærbaad *Wardoehuus*. Siden 1794 ved Glückstadt.

—	<i>Nykjøbing.</i>	Blev efter Kapitulationens Udlob fundne, den ene sænket, den anden kæntræt paa Rheden; blev optagne og istandsatte.
—	<i>Faaborg.¹⁾</i>	

Morteerchalup Ltr. A Nr. 1. Bortført af de Engelske, men funden paa Land ved Skotterup.

Kronprinsens Lystfregat. 10 Stkr. 4-pundige Kanoner. Bygget i England 1785. Blev som Gave fra England ikke bortført af de Engelske. Den blev efter Kapitulationens Udlob ekviperet og 23 November 1807 afsendt til England, ført af en fangen engelsk Skipper og for øvrigt med 16 engelske Fanger som Besætning.

¹⁾ Er 1808 opført blandt Kanonchalupper.

Skøtpram *Kæmpen*. 20 Stkr. 24-pundige Kanoner. Bygningsaar 1804.
HOHLENBERGS Tegning.

Skøtpram *Sværdfisken*. 20 Stkr. 24-pundige Kanoner. Bygningsaar
1802. HOHLENBERGS Tegning.

Skøtpram *Lindormen*. 20 Stkr. 24-pundige Kanoner. Bygningsaar
1802. GERNERS Tegning.

Disse tre Skøtpramme fandtes efter Kapitulationens Udløb
sænkede paa Rheden, blev optagne og istandsatte.

Galajerne *Tonsberg* og *Kragerø*. Vare indrettede til Tømmertransport.
Flaadebatteri Nr. 1. 24 Stkr. 18-pundige Kanoner. Blev vel bortført
af de Engelske, men blev fundet grundsat, fort hertil 31 Ok-
tober og istandsat.

Lukt Baad *Soormen*.

— *Makrelen*.

— *De tvende Brodre*.

— *Egelykke*.

— *Maagen*.

— *Ravnen*.

— *Odderen*.

— *Sneglen*. Blev efter Kapitulationens Udløb funden grundsat
ved Kastelspynten; den blev bortsolgt ved Auktion.

Galease *St. Andreas*. Købt 1799.

Kofskib *Didrich Hendrich*.¹⁾ Købt 1799.

— *De jonge Jacob*. Købt 1800.

— *Spekulationen*. Købt 1802.

Vare i forskellige Øjemed sendte ud
i vore egne Farvande; de fleste vare
armede.

Blev benyttede til Tøm-
mertransport o. desl.

¹⁾ Kaldes 1808 »Dirch &
Henrich«.

Foruden de i de foregaaende Fortegnelser nævnte Skibe havde
Flaaden i 1807 endnu følgende, som imidlertid i Aarets Løb paa
forskellig Maade gik tabt:

Fregatten *Frederiksværn*. 36 Kanoner. Bygningsaar 1783. GERNERS
Tegning. Blev ekviperet for at tage Station som Vagtskib i
Sundet, lagde ud 4 Marts og afsejlede 12 Marts. Blev i Au-
gust i Nordøen erobret af de Engelske ved Overmagt*.

Lukt Baad *Wildanden*. 4 Kanoner og 4 Houbitser. Bygningsaar 1789.
STIBOLTS Tegning. Ved Samsø tagen af de Engelske.

Skærbaad *Stubbekjøbing*. Blev bygget 1807, sat i Vandet 5 Juni,
fuldført i Juli, udlagt i August og sprang i Luften 26 s. M.
under Kamp med de Engelske.

Galease *Aalborgværn*. Købt 1801. Blev benyttet til Tømmertransport,
lagde ind gennem Bommen 7 September og blev af de En-
gelske skænket til en privat Mand i Kjøbenhavn*).

*) Dette synes ikke at kunne forliges med Kollegiets Skrivelse af 9 Septbr.
(Side 9), da »Aalborgværn« var en uarmeret Lastdrager. (Jfr. Kapitula-
tionens Artikel 7.)

Kofskib *De jonge Jan*. Købt 1801. Af de Engelske jaget paa Grund; derefter solgt.

Hs. kgl. Højhed Kronprinsens egen *Jagt-Baad*. Blev i Efteraaret 1807 indrettet til at føre en 96-pundig Karonade og henlagt ved Prøvestensskibene, hvor den i haardt Vejr sank; den blev dog bjerget i Maj 1808.

Det gjaldt nu om saa hurtigt som muligt at skabe et nyt Søforsvar. Fra Marinens Side blev der taget kraftigt fat, private Folk viste deres Offerberedvillighed, ogsaa Flaadens ganske unge Officerer bragte deres Pengeoffer, ja selv nogle blandt Marinens Haandværkere søgte, da de ikke havde Penge at raade over, ved at ofre Tid og Arbejde at bringe deres Skærv. Saaledes tilbød Marinens Sejlmagere uden Betaling i deres Fritid at sy Sejl til 8 Kanonchalupper. Tommer maatte først og fremmest skaffes til Veje, og en Mængde Tømmermænd blev sendt ud paa Skovhugst.

Der var heller ikke Tid til at ligge paa den lade Side, thi fordi man nødtvungen gik ind paa den haarde Kapitulation, havde man ikke talt det sidste Ord. Oven i Kobet udstedte Kronprinsen under 14 Marts 1808¹⁾ følgende Parolbefaling:

»Ifølge Hans Majestæt Kongens Befaling bekendtgøres herved, at Høystsamme haver erklæret Krig til Kongen af Sverrig. Ved at bekendtgøre dette er jeg overtydet, at enhver fra Generalen til Soldaten vil med Iver og Glæde gribe denne Lejlighed for at udmærke sig og gøre den Danske Stat og Folk Ære ved Tapperhed og uforsagt Mod, dette skal forelæses Mandskabet.«

Hvilken Virksomhed, man straks udfoldede for at skabe et nyt Søværn, vil tydeligt fremgaa af nedenstaaende Oversigt over, hvad der i og ved Kjobenhavn blev udrettet alene i det første Aar efter Kapitulationens Udlob, og desuden blev en Mængde Kanonchalupper samtidig bygget i Provinserne.

¹⁾ Kong Christian VII døde 13de Marts, men Efterretningen derom indtraf først til Kjobenhavn Natten til d. 16de Marts 1808.

Kollegiets Ordre:

9 Novbr. 1807. En Brig efter »Lougens« Tegning bygges paa Gammelholms Beding Nr. 2.

Den blev udsat i Vandet 23 Oktober 1808 og fik Navnet *Alsen*.

s. D. En Brig efter »Lougens« Tegning bygges paa Bodenhoffs Plads, Beding Nr. 1.

Den blev sat i Vandet 15 Oktbr. 1808 og fik Navnet *Samsøe*.

s. D. Der beordres bygget 36 Kanonchalupper, 12 Morteerchalupper og 3 Kaagefartøjer (under 19 Decbr. blev Kaagefartøjernes Bygning beordret »sat i Bero for at fremme Kanonchaluppernes Bygning«. Et af dem var da saa vidt, at Kølen var lagt, Stævn og Spejl rejst).

Der blev i Henhold til denne Ordre bygget:

			sat i Vandet:
paa Nyholm:	Kanonchalup Ltr. A. Nr.	3	10 Febr. 1808
	-	4	10 Febr. —
	-	7	23 Febr. —
	-	8	23 Febr. —
	-	11	10 Marts —
	-	12	10 Marts —
	Ltr. B. Nr.	1	18 Marts —
	-	11	27 April —
	-	12	3 Maj —
	Ltr. C. Nr.	5	31 Maj —
	-	6	31 Maj —
	-	9	10 Juni —
	-	10	27 Juni —
	-	11	27 Juni —
	-	12	9 Juli —
	Ltr. D. Nr.	10	9 Juli —
	-	11	9 Juli —
	Morteerchalup Nr.	1	7 April —
	-	2	16 April —
	-	3	27 April —
	-	4	10 Maj —
	-	5	19 Maj —
	-	10	17 Juni —
	-	11	17 Juni —
	-	12	18 Juli —
paa Bodenhoffs Plads:	Kanonchalup Ltr. A. Nr.	1	5 Febr. —
	-	2	5 Febr. —
	-	5	3 Marts —
	-	6	3 Marts —
	-	9	4 Marts —
	-	10	4 Marts —
	Ltr. B. Nr.	4	30 Marts —
	-	5	30 Marts —
	-	6	9 April —
	-	7	9 April —

Kollegiets Ordre:

sat i Vandet

paa Larsens Plads: Kanonchalup	Ltr. B. Nr. 2	15	Marts 1808
paa Ryebergs Plads: —	—	10	31 Marts —
paa Jensens Plads: —	—	3	21 Marts —
paa Wilders Plads: —	—	8	29 Marts —
	—	9	29 Marts —
paa Asiatick Kompagni: —	Ltr. C. Nr. 1	6	Marts —
	—	2	6 Marts —
	—	3	9 Marts —
	—	4	9 Marts —
ved Humlebæk: Morteerchalup	Nr. 6	18	Maj —
	—	7	24 Maj —
	—	8	31 Maj —
	—	9	10 Juni —

- 10 Decbr. 1807. Et 64 Kanon-Skib efter »Seyerens« forandrede Tegning bygges af Tømmerlevningerne fra de tre paa Nyholms Bedinger ramponerede Bygninger. (Under 22 Januar 1808 blev det bestemt, at dette Orlogsskib skulde have 18-pundige Kanoner paa andet Batteri, af de letteste [12 Skpd. vægtige], i Stedet for de hidtil førte 12-pundige.)

Kolen til dette Skib blev 11 Juli 1808 lagt paa Stabelblokkene paa Nyholms Beding Nr. 8. Det løb af Stabel 5 December 1810 og fik Navnet *Phoenix*.

- 5 Marts 1808. Fire Kanonjoller bygges til 18-pundige svære Kanoner. De blev 11 April paabegyndte paa Bodenhoffs Plads og 18 Maj udsatte i Vandet, betegnede Nr. 1, 2, 3 og 4.

- 26 April 1808. Urtekræmmerlauget og Sukkerrafinader FIEDLER lade hos Mester HUMBLE bygge hver een Kanonchaluppe.

De blev satte i Vandet fra Humbles Plads 4 Juni 1808 og afleverede til Marinen 17 Juni, den ene (Litr. C. Nr. 7) kaldet *Urtekræmmerlauget*, den anden (Litr. C. Nr. 8) kaldet *Jægersborg*.

- 2 Maj 1808. Den Kanonjolle, hvortil en Del af Premier- og Second-lieutenanterne have sammenskudt en Kapital, bygges paa Bodenhoffs Plads.

Den blev paabegyndt 2 Maj og sat i Vandet 18 Juni 1808, blev betegnet som Nr 5 og fik Navnet *Sejr eller Død*.

- 17 Maj 1808. Endnu fire Kanonjoller til lange 18-pundige eller 24-pundige Kanoner sættes under Bygning.

De blev byggede paa Bodenhoffs Plads som

Nr. 6, sat i Vandet	6	Juli 1808
- 7,	—	8 — —
- 8,	—	11 — —
- 9,	—	13 — —

- 13 Juni 1808. Paa den ledigværende Beding paa Bodenhoffs Plads opsættes atter en Stykpram, som bygges af Bøge Bundstokke og Bøge Støtholter, saa vidt til de sidste ikke haves Eeg, som er aldeles utjenligt eller uvigtigt

Kollegiets Ordre:

til det øvrige Skibbyggeri. Den klædes ej med andet end Bøg eller Furr.

Den blev paabegyndt 27 Juni og sat i Vandet 27 September 1808; den fik Navnet *See Loven*.

- 13 Juni 1808. Endnu fire Kanonjoller bygges paa Bodenoffs Plads saa skyndsomt som muligt.

Nr. 10	paabegyndt	20 Juni,	sat i Vandet	30 Juli
- 11	—	26 —	—	2 August
- 12	—	30 —	—	5 —
- 13	—	4 Juli,	—	7 —

- 7 Juli 1808. Paa Bodenoffs Plads bygges en Kanonchaluppe.

Denne Kanonchalup (Ltr. H. Nr. 4) var 20 Oktober færdig til at sættes i Vandet.

- 26 August 1808. Paa Nyholm bygges en 36 Kanons-Fregat efter »Venus'« Tegning.

Kølen blev 29 Novbr. lagt paa Stabelblokkene paa Nyholms Beding Nr. 1. Fregatten fik Navnet *Najaden* og løb af Stabel 26 Oktober 1811.

- 26 August 1808. En Brig efter Mestersvend PIHLs Tegning bygges paa Gammelholms Beding Nr. 2.

Bygningen blev paabegyndt 26 Septbr. Briggen fik Navnet *Falster* og blev sat i Vandet 14 April 1810.

- 15 Septbr. 1808. Paa Bodenoffs Plads skal bygges en Brig efter den sidst approberede Tegning af PIHL, med den af Konstruktions-Kommissionen proponerede højere Køl.

Den fik Navnet *Lolland* og blev sat i Vandet 7 Marts 1810.

- 13 Decbr. 1808. To Kanonchalupper sættes straks i Arbejde paa Bodenoffs Plads; de skulle være færdige om ej før saa til ultimo Marts.

De bleve betegnede Ltr. H. Nr. 9 og 10 og bleve satte i Vandet 18 Marts 1809.

- 20 Decbr. 1808. Foruden de allerede til Bygning bestemte Skibe og Fartøjer blive to Stykpramme med Glidekøle, aldeles af Bøg, at bygge i Vinter.

Den ene, *Crocodillen*, bev sat i Vandet fra Gammelholm 6 Marts 1813; den anden, *Hajen*, blev bygget paa Bodenoffs Plads og sat i Vandet 12 Oktbr. 1810.

Flaadens armerede Skibe og Fartøjer 1808¹⁾:

Orlogsskibet *Prins Christian Frederik*. Afgik fra Rheden 3 Januar 1808; var 12 Marts ved Helsingør, derefter afgaaet til Beltet, hvor

¹⁾ Armeringen er, hvis den er udeladt her, anført tidligere (se Listen Side 15—17).

det d. 22 Marts blev efter en blodig Trefning sprengt i Luften ved Engelsk Overmagt«.

Orlogsskibet *Prinsesse Lovise Augusta*. Ekviperet og i komplet Stand udlagt gennem Bommen 12 Marts 1808 for at stationeres ved Batteriet Trekroner; lagde 27 Oktober ind, blev aftaklet og desarmeret.

Orlogsskibet *Ditmarsken* blev i Aarets Løb ophugget.

Blokskib *Elephanten*, Bygningsaar 1769, KRABBES Tegning) Grundsatte ved — Øresund, — 1766, — — | Prøvesten 1802.

— *Prinsesse Vilhelmine Caroline*, Bygningsaar 1764, KRABBES Tegning. Grundsat ved Prøvesten 1802.

Fregatten *Diana*. »Ved forrige Aars Udgang laa i Carthagena, hvorfra ved dette Aars Ende ikke retourneret«¹⁾.

Koffardi-Fregat *Cronprincessen*. 36 Stkr. 18- og 8-pundige Kanoner. I Februar overladt fra Asiatisk Kompagni og derefter indrettet til Orlogsbrug.

Koffardi-Fregat *Arveprindsen*. 36 Stkr. 12- og 8-pundige Kanoner. I Februar overladt fra Asiatisk Kompagni og derefter indrettet til Orlogsbrug.

Koffardi-Fregat *Hester Maria*. 38 Stkr. 18- og 8-pundige Kanoner. I Marts overladt fra Agent DUNTZFELDT & COMP. og derefter indrettet til Blokskib.

Koffardi-Fregat *Anne Jacobine*. 28 Stkr. 18- og 6-pundige Kanoner. I Februar overladt fra »Handelscompagniet« og derefter indrettet til Orlogsbrug. I Septbr. bleve de 18-pundige Kanoner ombyttede med 10 lange og 12 korte 8-pundige Kanoner.

Koffardi-Fregat *Prinds Frederik*. 16 Stkr. 18-pundige Kanoner. I Februar overladt af Intendant HAGE og derefter indrettet til Orlogsbrug.

Koffardi-Fregat *Samuel*. 20 Stkr. 12-pundige Kanoner. I Februar overladt Marinen og derefter indrettet til Orlogsbrug.

Briggen LOUGEN. »Ved forrige Aars Ende oplagt i Norge, hvorfra endnu ikke retourneret.«

Briggen *Samsee*. 18 Stkr. 18-pundige og 2 Stkr. 6-pundige Kanoner. STIBOLTS Tegning. Bygget »i Akkord« paa forrige Bodenhoffs Plads og sat i Vandet 15 Oktober 1808.

Briggen *Alsen*. 18 Stkr. 18-pundige og 2 Stkr. 6-pundige Kanoner. STIBOLTS Tegning. Bygget »i Akkord« paa Gammelholm og sat i Vandet 23 Oktober 1808.

Briggen *Fama*. Stationeret ved Nyborg, hvor den i August blev tagen af de Engelske.

Briggen *Femern*. Siden 1805 ved Glückstadt.

Briggen *Tonningen*. 8 Stkr. 6-pundige og 4 Stkr. 5-pundige Kanoner. 1808 indrettet i Holsten, hvor den blev anvendt.

Briggen *Langeland*. 18 Stkr. 18-pundige Kanoner. 2 Novbr. 1808 sat i Vandet fra »Dorf Gaarden« ved Kiel.

¹⁾ Blev 1809 tagen af de Spanske; Besætningen Krigsfanger.

- Briggen *Støren*. Stationeret ved Glückstadt.
- Kutter *Lykkeleg*. 2 Stk. 4-pundige og 4 Stkr. 3-pundige Kanoner. Købt af Kaperrheder DUUS den 24 Novbr. 1808 og stationeret ved Fladstrand.
- Erobret engelsk Brig *The Tickler*. 2 Stkr. 18-pundige Kanoner og 12 Stkr. 18-pundige Karonader. Blev af Premierløjtnant WULFF erobret i Store Belt d. 4 Juni 1808; istandsat i Nakskov og der oplagt.
- Erobret engelsk Brig *The Turbulent*. 12 Stkr. 18-pundige, 2 Stkr. 9-pundige og 2 Stkr. 8-pundige Kanoner. Af Kanonflotillen tagen i Kjøge Bugt 9 Juni 1808 og 11 Juni indlagt gennem Bommen for at istandsættes; i komplet Stand udlagt paa Rheden 26 Juni.
- Erobret engelsk Brig *The Tigress*. 10 Stkr. 18-pundige Kanoner og 2 Stkr. 68-pundige Morterer. Af Kaptajnlejtant SCHØNHEYDER tagen i Store Belt 2 August 1808; indbragt til Nakskov og der istandsat.
- Erobret engelsk Brig *Seagull*. 2 Stkr. 6-pundige Kanoner og 14 Stkr. 24-pundige Karonader. Erobret ved Norge og der stationeret.
- Erobret svensk Kutter *Gribben*. 4 Stkr. 3-pundige Kanoner, 4 Karonader og 1 Morter. Af Briggen *Seagull* tagen under Skagen 25 Novbr. 1808 og indbragt til Hesnæss Havn i Norge.

Kanonchalupper, alle med 30 Aarer:

- Faaborg*. 2 Stkr. 24-pund. Kanoner og 2 Stkr. 4-pund. Houbitser. Bygget 1807 paa Bodenhoffs Plads.
- Den de Coninske*. 2 Stkr. 18-pund. Kanoner og 2 Stkr. 4-pund. Houbitser. Fra Smak afslojft og indrettet 1808.
Ltr. A. Nr. 1.	2 Stkr. 24-pund. Kanoner	} Byggede 1808 paa Bodenhoffs Plads.
} Byggede 1808 paa Nyholm.
} Byggede 1808 paa Bodenhoffs Plads.
} Byggede 1808 paa Nyholm.
} Byggede 1808 paa Bodenhoffs Plads.
} Byggede 1808 paa Nyholm.
- 2.	ligd.	
- 3.	ligd.	
- 4 ¹).	ligd.	
- 5.	ligd.	
- 6.	2 Stkr. 18-pund. Kanoner	
- 7 ¹).	ligd.	
- 8 ¹).	ligd.	
- 9.	ligd.	
- 10.	ligd.	
- 11 ¹).	2 Stkr. 24-pund. Kanoner	
- 12 ¹).	ligd.	
Ltr. B. Nr. 1 ¹).	ligd.	} Bygget 1808 paa Larsens Plads.
- 2.	ligd.	
- 3 (<i>Hans Peter</i>).	2 Stkr. 18-pund. Kanoner. Bygget 1808 paa Jensens Plads. Skænket af Koffardikaptajn H. P. KOEFOD.	

¹) Beskadiget under Kampen ved Dragør 20 Oktbr. 1808; istandsat.

(Kanonchalupper, fortsat):

- Ltr. B. Nr. 4. 2 Stkr. 24-pund. Kanoner }
 5¹⁾. ligld. } Byggede 1808 paa Bo-
 6 ligld. } denhoffs Plads.
 7²⁾. ligld. }
 8 ligld. } Byggede 1808 paa Wil-
 9 ligld. } ders Plads.
 10. 2 Stkr. 24-pund. Kanoner og 1 Stk. 4-pund. Houbits. }
 Bygget 1808 paa Ryebergs Plads.
 11. 2 Stkr. 24-pund. Kanoner } Byggede 1808 paa Ny-
 12¹⁾. ligld. } holm.
 Ltr. C. Nr. 1¹⁾. (»D.A.C.«) { 2 Stkr. 18-pund. Kanoner }
 { og 1 Stk. 4-pund. Houbits } Byggede 1808
 2. (»D.A.C.«) 2 Stkr. 18-pund. Kanoner } paa Asiatisk
 3¹⁾. (»D.A.C.«) ligld. } Kompagni.
 4. (»D.A.C.«) 2 Stkr. 24-pund. Kanoner }
 5. 2 Stkr. 18-pund. Kanoner } Byggede 1808 paa Ny-
 6¹⁾. ligld. } holm.
 7 (Urtekræmmerlauget). 2 Stkr. 18 pund. Kanoner. Bygget
 1808 paa Humbles Plads. Skænket af Urtekræmmer-
 lauget.
 8¹⁾ (Jægersborg). 2 Stkr. 18-pund. Kanoner. Bygget
 1808 paa Humbles Plads. Skænket af Sukker-
 raffinader FIEDLER.
 9. 2 Stkr. 24-pund. Kanoner }
 10. { 2 Stkr. 18-pund. Kanoner }
 { og 2 Stkr. 1/2-pund. Svingbasser } Byggede 1808 paa
 11. ligld. } Nyholm.
 12. 2 Stkr. 18-pund. Kanoner }
 Ltr. D. Nr. 1 (Hvedholm). Bygget 1808 paa Fyen. Skænket af Greve
 BILLE BRAHE.
 2 (De 6 Venner). Bygget 1808 paa Fyen. Skænket
 af KIRKEGAARD & AABYE m. fl.
 3. Bygget 1808 i Svendborg.
 6. { 2 Stkr. 18-pund. Kanoner }
 { og 2 Svingbasser } Byggede 1808 i Aarhus.
 7. ligld. }
 8. } Byggede 1808 paa Fal-
 9. } ster.
 10¹⁾. 2 Stkr. 18-pund. Kanoner } Byggede 1808 paa Ny-
 11¹⁾. ligld. } holm.
 12. Bygget 1808 i Svendborg.
 Ltr. E. Nr. 1. { 2 Stkr. 18-pund. Kanoner }
 { og 2 Stkr. 4-pund. Houbits } Bygget 1808 i Kiel.

¹⁾ Beskadiget under Kampen ved Dragør 20 Oktbr. 1808; istandsat.

²⁾ Beskadiget i Kamp baade 9 Juni 1808 i Kjøge Bugt og 20 Oktbr. ved Dragør; istandsat.

(Kanonechalupper, fortsat.)

Litr. E. Nr.	2.	{ 2 Stkr. 18-pund. Kanoner og 2 Stkr. 4-pundige Houbitser	Byggede 1808 i Kiel.
-	3 ¹⁾ .	ligld.	
-	4.	ligld.	
-	5.	ligld.	
-	6.	2 Stkr. 18-pund. Kanoner	
-	7.	{ 2 Stkr. 18-pund. Kanoner og 2 Stkr. $\frac{1}{2}$ -pund. Falkonetter	
-	8.	{ 2 Stkr. 18-pund. Kanoner og 2 Stkr. 4-pund. Houbitser	
-	9.	{ 2 Stkr. 18-pund. Kanoner og 2 Stkr. $\frac{1}{2}$ -pund. Falkonetter	
-	10.	2 Stkr. 18-pund. Kanoner	
-	11.	ligld.	{ Bygget 1808 i Kiel. Skænket af Landskabet Søndre Ditmarsken.
-	12.	ligld.	Bygget 1808 i Kiel.
Litr. F. Nr.	1.	Bygget 1808 i Sønderborg.	
-	2.	Byggede 1808 i Eckernförde.	
-	3.		
-	4.		
-	5.		
-	6.	Byggede 1808 paa Langeland.	
-	7.	{ Bygget 1808 i Kiel. Skænket af Landskabet Søndre Ditmarsken.	
-	8.	{ Bygget 1808 i Rendsborg. Skænket af Handelshuset DUNTZFELDT & Co.	
-	9.	{ Byggede 1808 i Flensborg. Skænke- de af nogle Købmænd i denne By.	
-	10.	{ Bygget 1808 i Aabenraa. Skænket af denne Bys Indvaanere.	
-	11.	{ Bygget 1808 i Slesvig. Skænket af denne Bys Indvaanere.	
-	12.		
Litr. G. Nr.	1.	Byggede 1808 i Glückstadt.	
-	2.		
-	3.		
-	4.		
-	5.	Byggede 1808 i Kiel.	
-	6.		
-	7.		
-	8.		
-	9.		
-	10.		
-	11.		
-	12.		

¹⁾ Blev ved Nakskov Natten mellem 11 og 12 Juni erobret af Fjenden.

(Kanonchalupper, fortsat.)

Ltr. H. Nr. 1.		Bygget 1808 i Svendborg.
- 2.		Bygget 1808 paa Fyen.
- 4.		{ Bygget 1808 paa Boden- hoffs Plads.
- 5.		
- 6.		
- 7.		
- 8.		{ Byggede 1808 paa Fyen.
- 11.	4 Stkr. 4-pund. Houbitser	
- 12.		Bygget 1808 i Aarhus.
Ltr. K. Nr. 1.		Bygget 1808 i Svendborg.
- 2.		{ Byggede 1808 i Kiel.
- 3.		
- 4.		
- 5.		
- 6.		Bygget 1808 i Sønderborg.
		Bygget 1808 i Rendsborg.

To erobrede engelske Kanonchalupper:

- 1) med 1 Stk. 24-pund. Kanon og 1 Stk. 24-pund. Karonade. Af
Kaptl. SCHØNHEYDER erobret i Store Belt.
- 2) med 1 Stk. 1-pund. Kanon. Landsat ved Strandegaard.

Morteerchalupper, alle med 24 Aarer:

Ltr. A. Nr. 1.	1 Stk. 100-pund. Morteer	{ Bygget 1807. HOHLEN- BERGS Tegning.
Nr. 1 ¹⁾ .	1 Stk. 36-pund. Houbits	
- 2.	1 Stk. 100-pund. Morteer	{ Byggede 1808 paa Ny- holm.
- 3.	ligld.	
- 4.	ligld.	
- 5.	{ 1 Stk. 100-pund. Morteer eller 1 Stk. 36-pund. Houbits	
- 6.	ligld.	{ Byggede 1808 ved Humle- bæk.
- 7.	ligld.	
- 8 ¹⁾ .	ligld.	
- 9.	ligld.	
- 10.	ligld.	{ Byggede 1808 paa Ny- holm.
- 11.	1 Stk. 100-pund. Morteer	
- 12.	1 Stk. 36-pund. Houbits	
- 13.	{ 1 Stk. 100-pund. Morteer og 4 Stkr. 1-pund. Amusetter	{ Byggede 1808 i Kiel.
- 14.	ligld.	
- 15.	ligld.	
- 16.	ligld.	

¹⁾ Beskadiget under Kampen ved Dragor 20 Oktbr. 1808; istandsat.

Kanonjoller¹⁾, alle med 1 Stk. 18-pund. Kanon; 18 Aarer:

Nr. 1.	}	Byggede 1808 paa Bodenholfs Plads, Nr. 5 for Bidrag fra unge Søofficerer.
- 2.		
- 3.		
- 4.		
- 5 (<i>Sejr eller Dod</i>)		
- 6.		
- 7.		
- 8.		
- 9.		
- 10.		
- 11.		
- 12.		
- 13.		

Skærbaaden *Nyckjobing*. 2 Stkr. 18-pund. Kanoner, 2 Stkr. 12-pund. og 4 Stkr. 4-pund. Houbitser. 32 Aarer. STIBOLTS Tegning. Bygget 1787 paa Østersøisk Kompagni.

— *Wardøehuus*. 2 Stkr. 36-pund. Kanoner og 4 Stkr. 4-pund. Houbitser. 30 Aarer. Svensk Tegning. Bygget 1792 i Flensborg.

Snekken *Anne Marie*. Købt paa Helgoland 1799. Stationeret ved Glückstadt og der ophugget.

— <i>Stat Husum</i> . 1 Stk. 12-pund. og 2 Stkr. 8-pund. Kanoner	}	Indrettede 1808 i Holsten.
— <i>Norstrand</i> . ligd.		
— <i>Lovisenlund</i> . 1 Stk. 12-pund. og 2 Stkr. 6-pund. Kanoner		

Kgl. Majestæts Jagtbaad²⁾. 1 Stk. 36-pundig Houbits. HOHLENBERGS Tegning. Bygget 1802. Sank ved »Prøvesten« 1807, optagen Maj 1808, bragt til Gammelholm og istandsat.

Morteerbarkasse Nr. 23. 1 Stk. 100-pundig Morteer.

Engelsk Barkasse Nr. 14. Hidbragt 1808 af Desertører fra engelske Skibe. Indrettet til 1 Stk. 12-pundig Karonade og derefter sendt til Drager.

Engelsk Landgangsfartøj. 1 Falkonet. Efterladt 1807 af de Engelske. Skotpramme, alle med 20 Stkr. 24-pund. Kanoner:

Kæmpen. HOHLENBERGS Tegning. Bygget 1804.

Sværdfisken. HOHLENBERGS Tegning. Bygget 1802.

Lindormen. GERNERS Tegning. Bygget 1802.

Walrossen. } HOHLENBERGS Tegning. Byggede 1808 paa Bodenholfs
Søe Løven. } Plads.

Galajen <i>Tønsberg</i> .	}	4 Stkr. 8-pund. og 2 Stkr. 6-pund. Kanoner, 2 Stkr. 12-pund. Houbitser. Vare indrettede til Tømmer- transport. »Tønsberg« blev tagen af de Engelske ved Nyborg 11 Aug. 1808; »Kragerøe« blev lige- ledes tagen og ødelagt.
— <i>Kragerøe</i> .		

¹⁾ Af de 13 Kanonjoller bleve tre (deriblandt Nr. 5) stationerede i Kallebodstrand, to paa Isefjorden, tre ved Gaabense, een ved Kjøge, to ved Aarhus og to ved Fladstrand.

²⁾ Omtalt Side 18.

- Lukt Baad *Soe Ormen*. 8 Stkr. 4-pund. Kanoner og 4 Stkr. 12-pund. Houbitser. STIBOLTS Tegning. Bygget 1789. Tagen af de Engelske i August 1808 ved Nyborg.
- *Makrelen*. 4 Stkr. 4-pund. og 4 Stkr. 3-pund. Kanoner samt 2 Stkr. 12-pund. Houbitser. STIBOLTS Tegning. Bygget 1789. Blev 1808 afsendt til Christiansø.
- *De tvende Brødre*. Modtagen fra Frederiksværn 1793. Til Tjeneste ved Trekroner.
- *Egelykke*. Købt 1789. Proviantskib i Kallebodstrand.
- *Maagen*. 4 Kanoner og 4 Houbitser. KRABBES Tegning. Bygget 1767.
- *Ravnen*. 2 Kanoner og 4 Houbitser. Bygget 1762. Til Brug ved »Provosten«.
- *Odderen*. 2 Kanoner og 4 Houbitser. Købt 1787. Laa ved Begyndelsen af 1808 til Reparation ved Larsens Plads, »men in April kommet i Erfaring«, at den var af de Engelske givet til en privat Mand til Erstatning for et andet ham tilhørende Fartøj, som af dem var opbrændt.
- *Sophie*. Et svensk Fartøj, beslaglagt ved Krigens Begyndelse. Efter at være repareret, blev det sendt med Proviant til Christiansø, men taget af Fjenden under Bornholm.
- Færgebaad Ltr. A. 1 Stk. 4-pund. Houbits. Købt 1808. Afsendt til Helsingør for der at bruges ved Kanonflotillen.
- Ltr. B. 1 Stk. 4-pund. Houbits. Skænket af Pramlaugget 1808. Var en Del af Aaret ved Helsingør for der at bruges ved Kanonflotillen; derefter bestemt til Snoghøj.
- Ltr. C. 1 Stk. $\frac{1}{2}$ -pund. Svingbasse. Købt 1808. Afsendt til Helsingør for der at bruges ved Kanonflotillen.
- Ltr. D. 1 Stk. 1-pundig Svingbasse. Købt i Helsingør 1808 og forbleven ved den derværende Kanonflotille.
- Lodsbaad *Walloe*. Stationeret ved Samso.
- *Waddeloberen*. Stationeret ved Tønningen.
- *Telegraphen*. Stationeret ved Christiansø.
- *Grimstad*. Var 12—17 Juni 1808 »som Parlamentair i Gothenborg«; derefter ved Trekroner.
- *Laurvigen*. Stationeret ved Nyborg.
- *Sealen*. 2 Stkr. 2-pund. Kanoner, 2 Stkr. 4-pund. Houbitser og 1 Stk. 2-pund. Svingbasse. Afsendt til Helsingør 31 Maj 1808.
- *Ternen*. Til Tjeneste ved Provosten.
- *Høgen*. Paa Opmaaling ved de jydsk Kyster.
- *Kieringvigen*. Til Tjeneste ved Trekroner.
- Flaadebatterier:
- Nr. 1. 12 Stkr. 24-pund. og 2 Stkr. 18-pund. Kanoner samt 6 Stkr. 36-pund. Morterer. GERNERS Tegning. Har Vedtegning: »Forlænget Husene for Mandskabet, opsat Standkøjer og fastspigret Presending paa Tagene af Husene. Udlagt fra Holmen equiperet og istandsat d. 5 April for at tage Post paa Kastrup Knæ, hvorfra indlagt til Holmen d. 30 November, desarmeret

(Flaadebatterier, fortsat.)

- og afleveret dens Gods. Den 16 December beordret at maa adskilles formedelst dens Ubrugbarhed, og Materialet anvendes til anden kgl. Tjeneste."
Nr. 2.	3 Stkr. 24-pund. Kanoner og
1 Stk. 12-pund. Houbits.	}	Byggede 1808 paa Nyholm.
Stationerede i Kallebodstrand.
- 3.	3 Stkr. 24-pund. Kanoner.		
- 4.	3 Stkr. 24-pund. Kanoner.	}	Bygget 1808 paa Petersværft.
Stationeret ved Kallehaug.
- 5.	ligld.		Bygget 1808 paa Petersværft.
Stationeret mellem Møen og
Falster.
- 6.	ligld.	}	Byggede 1808 paa Nyholm.
Stationerede ved Trekroner.
- 7.	ligld.		
- 8.	ligld.		Bygget 1808 i Holbæk. Har
Vedtegning: "Bygt dette Aar
i Holbeck at bruges i Isse-
fjorden, hvor in Junii kom-
met Ild i Krud Magazinet,
som derved sprang i Luften
og endeel Amunitions Sorter
forloret, hvorefter det mang-
lende didsendt, saa at Batte-
riet blev itienstgiørende Stand,
og mod Aarets Ende der op-
lagt."
- 9.	ligld.		Bygget 1808 i Kjøge og sta-
tioneret der.
- 10.	2 Stkr. 12-pund. Kanoner, 2 Stkr. 12-pund. Houbits, 1 Stk.
150-pund. Morteer.		Bygget 1808 paa Nyholm.

Brandere:

Hucquert <i>Wædoe</i> .	{	Modtagne 1808 fra Grosserer KYINS Bo; derefter
indrettede og færdig ekviperede til deres Be-
stemmelse.
Brig <i>Frieden</i> .		
Brig <i>Krabbes Minde</i> .		Modtaget 1808 fra Grosserer AXEL MÆRK;
derefter indrettet og ekviperet til sin Bestemmelse.
Skib <i>Jacobus</i> .		Modtaget 1808 fra Skibbygger LARSENS Plads; der-
efter indrettet og ekviperet til sin Bestemmelse.
Skib <i>Sally</i> .		Modtaget 1808 fra Urtekræmmer GAD; derefter ind-
rettet og ekviperet til sin Bestemmelse.
Brig <i>De tvende Brodre</i> .		Modtaget 9 Maj 1808 og derefter indrettet
og ekviperet til sin Bestemmelse.

For, til Trods for Tabet af Flaaden, at kunne fortsætte Krigen ikke alene mod en saa mægtig søfarende Nation som England, men ogsaa mod Sverig, var man altsaa efter 19de Oktober 1807 hovedsagelig henvist til at forskaffe sig saadanne Krigsfartøjer, hvis Bygning fordrede mindst Tid og mindst Bekostning, nemlig Kanon- og Morteerchalupper samt Kanonjoller.

At der dog blev udrettet forholdsvis meget i de følgende Krigsaar, og at denne Kanonflotille vandt mange smaa Triumfer, takket være dygtige og behjertede Officerer og fortrinligt Mandskab, er bekendt nok. Dog skal der her, men kun i Korthed, nævnes et Par Eksempler, hentede umiddelbart fra trykte »Bekendtgørelser«, som efter kongelig Befaling bleve udsendte fra Hovedkvarteret.

Den 3 Juni 1808 om Morgenens Kl. 7 gik Løjtnant C. WULFF med sine fire Kanonchalupper til Sejls fra Fejø og fik Kl. 9^{1/2} en engelsk Orlogsbrig i Sigte. Kl. 5^{1/2} var man omsider naaet inden for Skudvidde og begyndte Angrebet, skønt man paa samme Tid bemærkede en fjendtlig Fregat, med hvilken Briggen vekslede Signaler. Ankommen indtil Skraaskuds Afstand, besluttede Løjtnant WULFF at lade entre, hvorfor han med sine Chalupper sluttede i tæt Linie og under uafbrudt Skydning med Skraa roede ind imod Briggen; denne overgav sig imidlertid, forinden Entringen blev iværksat. Det saaledes erobrede Skib var »The Tickler«; Chefen, Kaptajn SKINNER, var falden. Som et ikke uvæsentligt Moment ved en Bataille af denne Art maa bemærkes, at det Kl. 3^{1/2} lejede af til næsten Stille, og at Kanonchalupperne derfor med Aarerne maatte arbejde sig op til Fjenden, eller, med andre Ord, Mandskabet roede 3 Mil i 2 Timer; Besætningen paa hver Chalup var ca. 60 Mand, 2 Mand paa hver Aare. Man vilde vistnok i vore Dage anse det for en betydelig Anstrengelse umiddelbart forud for en Kamp; imidlertid indberettede Kaptajnlojtnant SCHONHEYDER i en Rapport af 3 August 1808, at hans Mandskab havde haft 16 Timers uafbrudt Roning, og han roser dets »usvækkede Anstrengelse«.

Den 9 Juni 1808 om Eftermiddagen angreb Kommandør KRIEGER med sin Afdeling Kanonbaade en Konvoi, som netop havde lettet fra Malmø Rhed for under Bevogtning af engelske Krigsskibe at passere ind i Østersøen. Konvoien bestod af 73 Sejlere, hvoriblandt en Orlogsfregat, 4 Orlogsbrigger og flere andre armerede Skibe. Kampen vedvarede fra Kl. 6 til 11, da Mørket paabød Forsigtighed, men Kanonbaadene havde da ogsaa erobret den ene af Orlogsbriggerne, »The Turbulent«, og 11 af Koffardiskibene; Fregatten maatte man lade undslippe med forskudt Agterspejl og Tabet af et Fartøj. Kl. 2 om Natten kom Kanonbaadene ind til Drager med »The Turbulent«, 6 af Koffardiskibene og 85 Fanger, hvoriblandt 2 Officerer og 3 Midshipmen; de andre 5 Koffardiskibe vare komne paa Grund og bleve derfor brændte.

Disse to Affærer ere omtalte her, fordi de formentlig karakterisere vor Kamp til Søs og Kanonflotillens Virksomhed i hine Krigsaar.

Med hvilken Iver man efter 19 Oktober 1807 lod bygge Kanonfartøjer, kan ses deraf, at man 1808-10 erhvervede ikke mindre end 117 Kanonchalupper og 20 Kanonjoller. Ti Aar senere — 1821 — var Antallet formindsket til henholdsvis 72 og 4, og de fire følgende Decennier var deres Antal: i 1831 henholdsvis 73 og 5, 1841: 64 og 19, 1851: 39 og 21, 1861: 33 og 17. De bleve benyttede ogsaa i vore to senere Krige. Den under 10 November 1864 nedsatte Realisations-Kommission udtalte imidlertid i sin Betænkning: »Kanonchalupperne, hvoraf der for Tiden haves ialt 32 Stkr., kunne ikke længere anses som tidssvarende og have vist sig at være til liden Nytte i sidste Krig, hvorfor de foreslaas at opgives som Krigsmateriel. Det anses rigtigt indtil videre at beholde 22 Stkr. af dem til eventuel Omdannelse til Transportchalupper eller til Brug som Pramme ved Værftet og at bortsælge eller ophugge Resten, der dels ere ældre, dels ere byggede i Holsten i kort Tid og sandsynligvis af temmelig frisk Træ, hvorfor de antages at have mindre Værdi. Kanonjollerne, af hvilke der for Tiden kun haves 8 Stkr., formenes, især i Betragtning af den ringe Besætning, de udkræve, muligvis endnu at kunne anvendes som Krigsfartøjer og foreslaas derfor at bibeholdes indtil videre.« Og saaledes blev det; nogle af Kanonchalupperne bleve solgte, andre bleve af Orlogsværftet omdannede til Lastepramme. Med Hensyn til

de otte Kanonjoller, som man dog endnu i 1865 værdigede at give nogen Reparation, bestemte Marineministeriet i 1870, at der ikke skulde anvendes nogen Bekostning paa deres Vedligeholdelse, og i 1881, at de skulde indrettes til Pramme, efterhaanden som der ved Orlogsværftet følte Trang til Transportmateriel. Dette skete, og de sidste fire Kanonjoller — »Alssund«, »Kolding«, »Lyø« og »Trelldenæs« — blev 1889-90 omdannede til Pramme.

Flaaden skred for øvrigt frem i samme Retning som tidligere. Man byggede i Tidens Løb indtil Sejlskibsperiodens Ophør:

Linieskibene Phoenix 1810, Danmark 1817, Dronning Marie 1824, Waldemar 1828, Frederik den Sjette 1831, Skjold 1833, Christian den Ottende 1840, Dannebrog 1850.

Fregatterne Najaden 1811, Perlen 1812, Venus 1812, Minerva 1813, Nymphen 1815, Fylla 1816, Freja 1819, Rota 1822, Havfruen 1825, Bellona 1830, Thetis 1840, Gefion 1843, Tordenskjold 1852.

Korvetterne Diana 1818, Najaden 1820, Diana 1823, Fortuna 1825, Flora 1826, Galathea 1831, Valkyrien 1846, Najaden 1853.

Barkskibet Saga 1848 (Korvet fra 1856).

Briggeerne Alsen 1808, Langeland 1808, Samsøe 1808, Kiel 1809, Lolland 1810, Falster 1810, Bornholm 1811, Moen 1815, St. Croix 1819, St. Jan 1821, St. Thomas 1827, Allart 1832, St. Croix 1835, Mercurius 1837, Ornen 1842.

Skonnerterne Tigeren 1810, Atalante 1811, Delphinen 1827, Elben 1831, Pilen 1832.

Det første Dampskib, der blev indlemmet i vor Flaade, var Hjuldampskibet Kiel, som 1824 blev købt i England. Det blev i Aarenes Lob for største Delen brugt af den kongelige Familie, indtil det 1852 blev forandret til Transportskonnert. »Krigsskib« var det altsaa slet ikke. At dette Dampskib, da det i sin Tid ankom hertil, har draget Opmærksomheden til sig, er utvivlsomt, men ved

sine Dimensioner var det ikke imponerende¹⁾. Det havde omtrent samme Længde som vore smaa Kanonbaade af Oresunds-Typen, men var 5 Fod smallere end disse, og havde ikke slet saa stort Dybgaaende.

I 17 Aar var »Kiel» vort eneste Dampskib; da blev Hjuldampskibet »Ægir²⁾ 1841 købt i England. Det var ikke saa lidt større end »Kiel»; Længden nærmer sig Skonnerten Absalons, men det var over 6 Fod smallere og havde et langt ringere Dybgaaende end dette Skib. Maskinen var dobbelt saa kraftig som »Kiels». Der er den Mærkelighed ved »Ægir», at det var Flaadens første Jernskib. Jern som Bygningsmateriale var noget nyt, og Tilliden til det var vel heller ikke grundfæstet; fra England lod man medfølge nogle Jernplader til forudsete Udbedringer. Imidlertid, da »Ægir» i 1872 blev solgt, henlaa disse Reserveplader endnu ubenyttede — saa sagde man. Ogsaa »Ægir» blev benyttet af den kongelige Familie, derpaa var det Opmaalings-skib, men det var dog ogsaa i 1864 udrustet som Krigsskib, om end med en beskednen Rolle.

»Kiel» var kun en lille Forløber; »Ægir» betegner det Tidspunkt, da Dampskibe begynde at blive et nødvendigt Led af Flaaden: »Hekla» blev bygget i England allerede 1842, og paa Orlogsværftet byggedes »Gejser», som løb af Stabel 1844; derefter fulgte »Skirner» og »Holger Danske», og »Slesvig» blev 1855 indlemmet i Flaaden for at indrettes til Brug for Hs. Maj. Kongen. Listen over Hjuldampskibe blev imidlertid kort, thi kun Decenniet til 1851 kan regnes for deres Periode. Skibsskruen var nemlig opfundet, og man satte Dampmaskine i selve Kampskibene, de fuldriggede, større Skibe; om man end dermed kun tilsigtede en Hjælpeskrue, var det dog et betydningsfuldt Fremskridt. I 1851 løb det første Skrueskib, Korvetten Thor, af Stabel, men Flaaden blev dog endnu derefter forøget med to Sejlskibe, nemlig Fregatten Tordenskjold 1852 og Korvetten Najaden 1853. Dermed havde imidlertid Sejl-

¹⁾ Længde: 86 Fod 3", Bredde: 20 Fod 10", Dybg. for: 5 Fod 1½", Dybg. agter: 4 Fod 5½".

²⁾ Længde: 140 Fod 10", Bredde: 18 Fod 5½", Dybg. 5 Fod 7".

skibene udspillet deres Rolle: »Thor» blev efterfulgt af Skruefregatten Niels Juel 1855, Skruekorvetten Hejmdal 1856, Skruefregatterne Sjælland og Jylland henholdsvis 1858 og 1860 og endelig af Skruekorvetten Dagmar 1861. Disse fortræffelige Træ-Skrueskibe vare i en Aarrække Flaadens Eliteskibe, og tre af dem gjorde jo ogsaa Flaget Ære 9 Maj 1864. Man forsøgte endogsaa at omdanne Sejlskibe, idet baade Fregatten Tordenskjold og Linieskibet Skjold bleve forsynede med Hjælpemaskineri. Dog fik denne Type Skibe kun en kort Glansperiode: Decenniet 1851—1861, som Afløbningsaarene udvise.

Nogle mindre Skrueskibe fra samme Periode fortjene ogsaa hæderlig Omtale, nemlig de smaa Skruekanonbaade af 111 Fods Længde, 16½ Fods Bredde (145 Tons Displacement). Der blev fra 1857 til 1861 bygget seks saadanne¹⁾, tre paa Orlogsværftet, tre hos Baumgarten & Burmeister. De bleve byggede af Jern og vakte ved deres Konstruktion en vis Opsigt, fordi de paa hver Side havde en Udbygning, for at de to Kanoner, hvoraf Armeringen bestod, kunde faa større Skydefrihed. Var der Nogle, som fandt disse Udbygninger mere praktiske end tiltalende for Øjet, saa forstummede enhver Meningsudveksling derom, da senere over hele Verden Krigsskibene bleve forsynede med lignende Udbygninger. Tre af disse Smaaskibe benyttedes endnu af Flaaden som Opmaalingsfartøjer og have gjort sig fortjente til i de senere Aar at forsynes med nyt og tidssvarende Maskineri; de kunne sikkert endnu trods deres Alder (36 Aar) gøre Tjeneste i adskillige Aar, og de have dog i Tidens Løb været meget brugte.

Med Skruekorvetten Dagmar (1861) maa, som allerede bemærket, Træ-Skrueskibenes Periode betragtes som endt; dog kom der, skønt Jernskibene havde vundet Fodfæste, endnu et Par Efternolere, nemlig Skrueskonnerterne Fylla (1862), Diana (1863) og St. Thomas (1871).

Flaadens første pansrede Skibe, Panserskonnerterne Absalon

¹⁾ Thura, Schrödersee, Willemoës, Buhl, Krieger og Marstrand.

og Esbern Snare, ankom hertil fra England om Sommeren 1862; de havde $2\frac{1}{2}$ " Panser. Derefter blev Panserbatteriet Rolf Krake¹⁾ bygget i Glasgow; det ankom hertil i Juli 1863. Panserfregatten Danmark¹⁾ blev ligeledes bygget i Glasgow og ankom til Kjøbenhavn i Oktober 1864. Imidlertid havde Orlogsværftet indrettet sig paa at pansre Skibe. De første bleve pansrede Træskibe. Man raserede og omdannede nemlig Linieskibet Dannebrog 1862—63, forsynede det med $4\frac{1}{2}$ " Panser og gav det Maskineri; dernæst blev »Peder Skram«, der var sat i Bygning som almindelig Skruefregat, paa Beddingen forandret og fik, efter i Oktober 1864 at være sat i Vandet, $4\frac{1}{2}$ " Panser. Samtidig skete Overgangen fra Træ- til Jernskibbygning og Bygning af Panserskibe, og man fik snart paa Nyholm opført et med alle fornødne Arbejdsmaskiner forsynet Jernskibbygningsværksted. Bygningen af Panserskibe gik derpaa fra Haanden; det første, Panserbatteriet Lindormen, løb af Stabel 1868, og nu fulgte man i det hele med i den rivende Udvikling, Bygningen af Kampskibe blev Genstand for, idet Kappelstriden mellem Panseret og Artilleriet tilsidst førte til Anvendelsen af Staal som Panseringsmateriale. Artilleriet har jo nemlig, hvad der er overflødigt nærmere at paavise, fulgt med i Udviklingen, Skridt for Skridt, og har under Bestræbelserne for at være Panseret overlegent naaet en forbavsende Fuldkommenhed; ogsaa i Henseende til hurtigskydende Kanoner, Maskinskyts o. lign. har denne Periode væsentlige Fortjenester. Paa samme Tid har Maskinvæsenet haft sin vanskelige Opgave at løse, thi Fordringen til stor Hastighed kunde kun tilfredsstilles ved kraftige og forbedrede Maskinerier, og Krav i forskellige Retninger gjorde Hjælpemaskiner nødvendige.

Der blev ogsaa efterhaanden bygget nogle upansrede Jernskibe: Skrueskonnerten Ingolf, Kanonbaadene af Falster- og Øresunds-Typen, Grønsund, Guldborgsund, Fregatten Fyen m. fl.

I 1874 viser sig den første beskedne Spire til vor Torpedobaads-Flotille. Det var Dampchalup Nr. 5, bygget hos Thornycroft.

¹⁾ $4\frac{1}{2}$ " Panser.

Den blev 1878 udrustet til Torpedoøvelser sammen med andre Dampchalupper, ophøjedes 1879 til Torpedobaad Nr. 1 og blev 1880 i England indrettet til Udskydning af selvbevægende Torpedoer; 1889 blev den degraderet til Patrouillebaad. Ogsaa i Henseende til Torpedovæsenet er der i de sidste 20 Aar foregaaet en Udvikling, som det er ganske overflødigt at henpege paa, idet den selvbevægende Torpedo ikke alene medførte Torpedobaadenes stigende Betydning, men ogsaa blev optagen som Led i Orlogsskibenes Armering.